

C-34/21. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2021. január 20.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Verwaltungsgericht Wiesbaden (wiesbadeni közigazgatási bíróság,
Németország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2020. december 21.

Kérelmező:

Hauptpersonalrat der Lehrerinnen und Lehrer beim Hessischen
Kultusministerium (a hesseni kulturális minisztérium mellett
működő tanári személyzeti főtanács)

Az eljárásban részt vevő fél:

Der Minister des Hessischen Kultusministeriums als
Dienststellenleiter (a hesseni kulturális minisztérium minisztere
mint intézményvezető)

Az alapeljárás tárgya

A tartományoknak a munkavállalók képviselőire vonatkozó jogszabályai,
konkrétan: az adatvédelem jogalapja munkavállalók személyes adatainak kezelése
során

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

A 2016/679 rendelet 88. cikkének értelmezése; EUMSZ 267. cikk

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Úgy kell-e értelmezni a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/679 EURÓPAI PARLAMENTI ÉS TANÁCSI RENDELET (általános adatvédelmi rendelet) 88. cikkének (1) bekezdését, hogy valamely jogszabályi rendelkezésnek ahhoz, hogy az (EU) 2016/679 RENDELET 88. cikkének (1) bekezdése értelmében vett, a jogok és szabadságok védelmének a munkavállalók személyes adatainak a foglalkoztatással összefüggő kezelése tekintetében történő biztosítása érdekében megállapított, pontosabban meghatározott szabálynak minősüljön, meg kell felelnie az (EU) 2016/679 RENDELET 88. cikkének (2) bekezdésében az ilyen rendelkezések tekintetében előírt követelményeknek?

2. Az olyan nemzeti szabály, amely nyilvánvalóan nem teljesíti a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/679 EURÓPAI PARLAMENTI ÉS TANÁCSI RENDELET 88. cikkének (2) bekezdése szerinti követelményeket, ennek ellenére továbbra is alkalmazandó lehet?

A hivatkozott uniós jogi rendelkezések

A természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelet, különösen annak 88. cikke, továbbá 5. cikke és 6. cikke (1) bekezdése első mondatának b) és f) pontja

A hivatkozott nemzeti rendelkezések

Hessisches Datenschutz- und Informationsfreiheitsgesetz (Hessen tartomány adatvédelemről és információszabadságról szóló törvénye, HDSIG), 23. cikk, különösen annak (1) bekezdésének első mondata, valamint (4) és (5) bekezdése

Hessisches Beamtenengesetz (Hessen tartomány köztisztviselők jogállásáról szóló törvénye, HBG), a 86. cikk (4) bekezdése

A tényállás és a jogi háttér rövid ismertetése

- 1 A felek nem értenek egyet abban a kérdésben, hogy a videokonferencia-rendszerek általi élő, megszakítás nélküli adatfolyamban történő oktatás bevezetése során – a szülőknek a gyermekeik tekintetében adott hozzájárulása vagy a nagykorú tanulók hozzájárulása mellett – szükséges-e az

adott tanár hozzájárulása is, vagy az ezzel összefüggésben megvalósuló adatkezelést Hessen tartomány adatvédelemről és információszabadságról szóló törvénye (a továbbiakban: HDSIG) 23. §-a (1) bekezdésének első mondata szabályozza, valamint azon kérdést illetően, hogy Hessen tartománynak a munkavállalók képviselőjére vonatkozó releváns jogszabályai szerint együttdöntési jog vagy csupán részvételi jog áll-e fenn.

- 2 A HDSIG 23. §-a és Hessen tartomány köztisztviselők jogállásáról szóló törvénye (a továbbiakban: HBG) 86. §-a esetében a nemzeti jogalkotó szándéka szerint a 2016/679 rendelet (a továbbiakban: általános adatvédelmi rendelet) 88. cikkének (1) bekezdése értelmében vett, pontosabban meghatározott szabályról van szó.
- 3 A HDSIG 23. §-ának (1) bekezdése, amely a Bundesdatenschutzgesetz (szövetségi adatvédelmi törvény, a továbbiakban: BDSG) 26. §-a (1) bekezdésének felel meg, a következőképpen rendelkezik:

„A munkavállalók személyes adatai a munkaviszony céljából akkor kezelhetők, ha ezen adatkezelés a munkaviszony létesítéséről való döntéshez, illetve a munkaviszony létesítése után annak végrehajtásához, megszüntetéséhez vagy lezárásához, valamint tervezési, szervezeti, szociális és személyi jellegű belső intézkedések végrehajtásához szükséges. Ez vonatkozik a munkavállalók érdekképviselőjének törvényből vagy kollektív szerződésből, illetve üzemi vagy kollektív megállapodásból eredő jogainak és kötelezettségeinek gyakorlására vagy teljesítésére is. Bűncselekmények felderítése érdekében a munkavállalók személyes adatai csak akkor kezelhetők, ha dokumentálandó ténybeli körülmények alapján az a gyanú merül fel, hogy az érintett személy a munkaviszonya keretében bűncselekményt követett el, az adatkezelés szükséges a felderítéshez, és a munkavállalónak az adatkezelés kizárásához fűződő jogos érdeke nem jelentősebb, különösen az adatkezelés jellege és mértéke az indokra tekintettel nem aránytalan.”

- 4 A jelen összefüggésben utalni kell ezenkívül a HDSIG 23.§ -ának (4) és (5) bekezdésére. E bekezdések a következőket írják elő:

„(4) A személyes adatok munkaviszony céljából történő kezelése – ideértve a munkavállalók személyes adatainak különleges kategóriáit is – kollektív szerződések alapján megengedett. Ennek során a tárgyaló felek kötelesek tiszteletben tartani az [általános adatvédelmi rendelet] 88. cikkének (2) bekezdését.

(5) Az adatkezelőnek meg kell tennie a megfelelő intézkedéseket annak érdekében, hogy biztosítsa különösen [az általános adatvédelmi rendelet] 5. cikkében foglalt, a személyes adatok kezelésére vonatkozó elvek tiszteletben tartását.”

- 5 A HDSIG 23. §-ának (1) bekezdésére vonatkozó törvénytervezet indokolása kifejti, hogy *„az (1) bekezdés meghatározza, hogy mely célokból és milyen*

feltételekkel kezelhetők személyes adatok a munkaviszony létesítése előtt, a munkaviszony fennállása alatt és a munkaviszony megszűnését követően, amennyiben ez a munkaviszony céljából szükséges. Ennek keretében olyan kíméletes egyensúlyt kell teremteni egyrészt a közjogi munkáltatónak vagy a munkáltatónak az adatkezeléshez fűződő érdeke, másrészt a munkavállaló személyhez fűződő jogai között, amely a két érdeket a lehető legnagyobb mértékben figyelembe veszi.”

- 6 Mivel a HDSIG 23. §-a (7) bekezdésének második mondata Hessen tartománynak a köztisztviselők jogállására vonatkozó jogszabályaira hivatkozik, a jelen esetben figyelembe kell venni a HBG 86. §-a (4) bekezdésének első mondatát. Ez utóbbi így rendelkezik:

„A közjogi munkáltató csak annyiban gyűjthet személyes adatokat a pályázókra, a köztisztviselőkre és a volt tisztviselőkre vonatkozóan, amennyiben ez a munkaviszony létesítéséhez, végrehajtásához, megszüntetéséhez vagy lezárásához, vagy szervezeti, személyi és szociális intézkedések végrehajtásához, különösen a munkaerő-tervezés és a munkaerő-alkalmazás céljából szükséges, vagy azt jogszabály vagy kollektív szerződés lehetővé teszi. [...]”

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokolásának rövid bemutatása

- 7 A kérdést előterjesztő bíróságnak kétségei vannak azzal kapcsolatban, hogy a HDSIG 23. §-a (1) bekezdésének első mondata és a HBG 86. §-a (4) bekezdésének első mondata olyan szabálynak minősül, amelyet a munkavállalók személyes adatainak kezelésére vonatkozó, pontosabban meghatározott szabálynak kell tekinteni, mivel az általános adatvédelmi rendelet 88. cikkének (2) bekezdésében előírt követelményeket sem magában az adott szabályban, sem az adott törvényben máshol szereplő kiegészítő rendelkezésekkel nem teljesítették. Ugyanis mind a HDSIG 23. §-a (1) bekezdésének első mondata, mind pedig a HBG 86. §-ának (4) bekezdése – mint a munkavállalók, illetve a köztisztviselők személyes adatai kezelésének jogalapja – csupán a „szükségességet” veszi figyelembe.
- 8 Azon kérdést illetően, hogy e szabályok mennyiben minősülnek az általános adatvédelmi rendelet 88. cikkének (1) és (2) bekezdése értelmében vett megengedett pontosításnak, a nemzeti ítélkezési gyakorlat, különösen a munkaügyi bíróságok ítélkezési gyakorlata abból indul ki, hogy a BDSG 26. §-a (1) bekezdésének első mondatában előírt szabály, amely szövetségi szinten megfelel a HDSIG 23. §-a (1) bekezdésének első mondatában foglalt tartományi jogszabálynak, a tulajdonképpeni munkaviszonyon felül a munkavállalók személyes adatainak bármely kezelésére alkalmazandó, azaz nem csak a munkaviszonnyal összefüggő szükséges adatkezelés tekintetében, amelyet már az általános adatvédelmi rendelet 6. cikke (1) bekezdésének b) pontja szabályoz.

- 9 Az általános adatvédelmi rendelet 6. cikke (1) bekezdésének f) pontja megköveteli, hogy az adatkezelés az adatkezelő vagy egy harmadik fél jogos érdekeinek érvényesítéséhez legyen szükséges, kivéve, ha ezen érdekekkel szemben elsőbbséget élveznek az érintett olyan érdekei vagy alapvető jogai és szabadságai, amelyek személyes adatok védelmét teszik szükségessé.
- 10 Ebből következik, hogy a munkavállalók személyes adatainak a munkaszerződésből eredő, feltétlenül szükséges adatkezelést meghaladó bármely kezelése esetében a munkavállalók személyes adatainak további kezelése tekintetében el kell végezni az érdekek mérlegelését, mégpedig a HDSIG 23. §-a (1) bekezdésének első mondatában és a HBG 86. §-ának (4) bekezdésében szabályozott egyszerű „szükségességen” túlmenően. Össze kell vetni ugyanis az érintett személy – a jelen ügyben a munkavállalók, illetve a köztisztviselők – alapvető jogait és szabadságait az adatkezelő – a jelen ügyben a közjogi munkáltató – jogos érdekével.
- 11 A kérdést előterjesztő bíróság szerint a nemzeti átültető szabályok nem írják elő ezt a mérlegelést, különösen a munkavállalók személyes adatainak a foglalkoztatással összefüggő, a jelen ügy tárgyát képező kezelést illetően. A Bundesarbeitsgericht (szövetségi munkaügyi bíróság, Németország, a továbbiakban: BAG) nemzeti szinten más álláspontot képvisel ezzel kapcsolatban. A BAG (szövetségi munkaügyi bíróság) egy 2019. május 7-i végzésében megállapítja, hogy a szövetségi jogalkotó a BDSB 26. §-a (1) bekezdésének első mondatával (amely megfelel a HDSIG jelen ügyben szóban forgó 23. §-a (1) bekezdése első mondatának) jogszerűen élt az általános adatvédelmi rendelet 88. cikkében foglalt nyitottsági záradékkal.
- 12 A BAG-vel (szövetségi munkaügyi bíróság) ellentétben a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy kizárólag a HDSIG 23. §-ának (5) bekezdésében (szó szerint megfelel a BDSG 26. §-a (5) bekezdésének) szereplő azon utalás, hogy az adatkezelőnek tiszteletben kell tartania különösen az általános adatvédelmi rendelet 5. cikkében rögzített elveket, nem tesz eleget az általános adatvédelmi rendelet 88. cikkének (2) bekezdésében foglalt előírásoknak. Az általános adatvédelmi rendelet 5. cikke ugyanis nem írja elő éppen a munkavállalók alapvető jogainak és érdekeinek különös tiszteletben tartását. E tekintetben nem hasznos a munkavállalók személyes adatainak védelmére vonatkozó nemzeti szabályban (a HDSIG 23. §-ában, illetve a BDSG 26. §-ában) szereplő, az általános adatvédelmi rendelet e rendelkezésére való hivatkozás.
- 13 A kérdést előterjesztő bíróság szerint tehát nem került sor az általános adatvédelmi rendelet 88. cikke (2) bekezdésének a nemzeti szabályokba való átültetésére. E (2) bekezdés szerint a pontosító tagállami jogszabályoknak – a jelen ügyben a HDSIG 23. §-a (1) bekezdésének (illetve a szövetségi jog szintjén a BDSG 26. §-a (1) bekezdésének) – megfelelő és egyedi intézkedéseket kell magukban foglalniuk, mégpedig olyanokat, amelyek alkalmasak az érintett emberi méltóságának, jogos érdekeinek és alapvető jogainak megóvására, különösen az adatkezelés átláthatósága, vállalkozáscsoporton vagy a közös gazdasági

tevékenységet folytató vállalkozások ugyanazon csoportján belüli adattovábbítás, valamint a munkahelyi ellenőrzési rendszerek tekintetében. Márpedig pusztán a „szükségesség” elvének a nemzeti átültető rendelkezésekbe való beillesztése nem jelenti az általános adatvédelmi rendelet 88. cikkének (2) bekezdésében foglalt követelmények pontosítását.

- 14 E tekintetben, jóllehet a jogalkotó elvileg felismerte és látta az általános adatvédelmi rendelet 88. cikkének (2) bekezdését, ha kollektív szerződések esetében megköveteli ennek tiszteletben tartását, sem magában a törvényben, sem az adott törvényi szabályozás indokolásában nem foglalkozott a (2) bekezdésben felsorolt e követelményekkel, illetve nem pontosította azokat.
- 15 Téves az a vélemény, amely szerint valamely nemzeti szabályt úgy kell értelmezni, hogy az adatkezelőnek figyelembe kell vennie az általános adatvédelmi rendelet 88. cikkének (2) bekezdését az ott említett követelmények tekintetében, mivel e rendelet megköveteli, hogy normatív hatályukban maguk a szabályok foglaljanak magukban az érintett emberi méltóságának, jogos érdekeinek és alapvető jogainak megóvására alkalmas megfelelő és egyedi intézkedéseket, amelyek kiterjednek a munkahelyi ellenőrzési rendszerekre is. Ennek megfelelően az általános adatvédelmi rendelet 88. cikkének (2) bekezdése megköveteli, hogy a nemzeti jogalkotó vegye figyelembe e rendelkezést az adott nemzeti szabályozásban, és e rendelkezés nem csupán egy olyan szabály, amelyet a nemzeti szabály alkalmazójának kell kiegészítőleg figyelembe vennie. A szabály alkalmazója ugyanis nem címzettje az általános adatvédelmi rendelet 88. cikke (2) bekezdésének.
- 16 Ebben az összefüggésben a kérdést előterjesztő bíróság azt sem képes felismerni, hogy a munkaviszony végrehajtása tekintetében az általános adatvédelmi rendelet 88. cikkének a HDSIG 23. §-a (1) bekezdésének első mondatával összefüggésben értelmezett (1) bekezdése *lex specialis*nek minősül-e az általános adatvédelmi rendelet 6. cikke (1) bekezdése első mondatának b) pontjához képest, mivel a HDSIG 23. §-a tartalmának meghatározásakor nyilvánvalóan teljes egészében figyelmen kívül hagyták az általános adatvédelmi rendelet 88. cikkének (2) bekezdését.
- 17 Következésképpen a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy a HDSIG 23. §-a (1) bekezdésének első mondata és a HBG 86. §-ának (4) bekezdése – figyelemmel az adott törvény további rendelkezéseire is – megfelel-e az általános adatvédelmi rendelet 88. cikkének (1) és (2) bekezdésében foglalt követelményeknek vagy sem, illetve hogy az említett rendelkezések az e cikkben foglalt követelmények be nem tartása ellenére továbbra is alkalmazandók-e.
- 18 Ha ugyanis a jelen ügyben a HDSIG 23. §-a (1) bekezdésének első mondata és a HBG 86. §-ának (4) bekezdése nem képezi jogalapját az eljárásban részt vevő fél által a munkavállalók személyes adatainak videókonferencia-rendszerek keretében történő kezelésének, akkor létre kellene hozni egy ilyen jogalapot. Ilyen jogalap

lehet az eljárásban részt vevő felek közötti, a HDSIG 23. §-ának (4) bekezdése szerinti kollektív szerződés megkötése.

MUNKADOKUMENTUM